

InnFørage

Ny metode for testing
av grovfôr

Grovfôrkongress
26.03.25

Marit Jørgensen
Avd. Fôr og Husdyr
NIBIO

Mål:

Etablere et system for å teste fôrvekster som:

- Identifiserer hva bøndene prioriterer som viktig
- Finner de beste alternativene for nye fôrvekster, tilpasset lokale forhold i Norge
- Gjør det enkelt for sluttbrukerne å ta i bruk

Prosjektet finansiert av FFL/JA (Matfondavtalen)
12,390 millioner over 4 år (2025-2028)

Samarbeidsparter:

- Norsk Landbruksrådgiving (NLR)
- Universitetet i Innlandet
- Felleskjøpet Agri, Felleskjøpet Rogaland Agder og Strand Unikorn

Vanlige forsøk – på forskningsstasjoner og ute hos gårdbrukere

Vi bor i et land med store variasjoner i klima og landskap.

Valg av plantemateriale må tilpasses regionene de skal brukes i.

I dag gjennomføres store forsøksfelt, men på få steder.

Eks:

- I vanlig veiledningsprøving har vi ett eller to forsøksfelt i Innlandet.
- Disse feltene skal representere hele klima- og jordvariasjonen i området.
- Ved dårlig etablering eller en hard vinter kan vi miste feltet, og da blir Innlandet ikke lenger inkludert i forsøket.

Gjentak 1

Kantrute	Linus	Gandalf	Vågan	Lea	Katrin	Kantrute
----------	-------	---------	-------	-----	--------	----------

Gjentak 2

Kantrute	Gandalf	Katrin	Lea	Linus	Vågan	Kantrute
----------	---------	--------	-----	-------	-------	----------

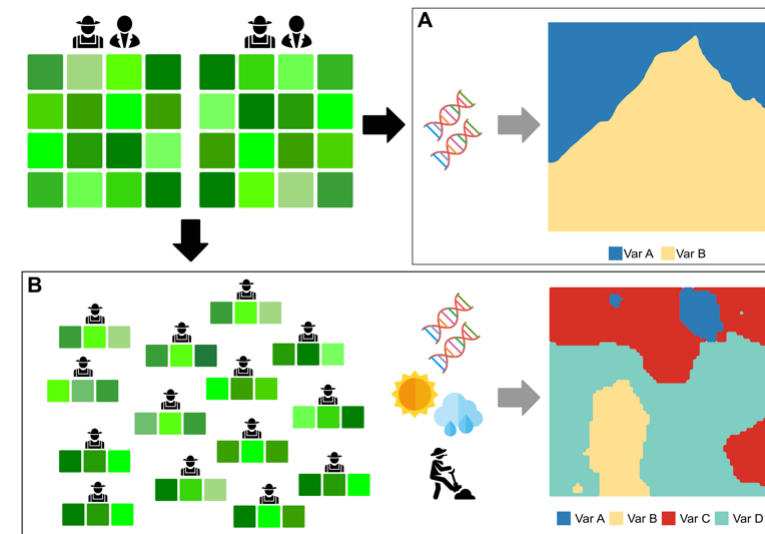
Gjentak 3

Kantrute	Linus	Lea	Gandalf	Katrin	Vågan	Kantrute
----------	-------	-----	---------	--------	-------	----------

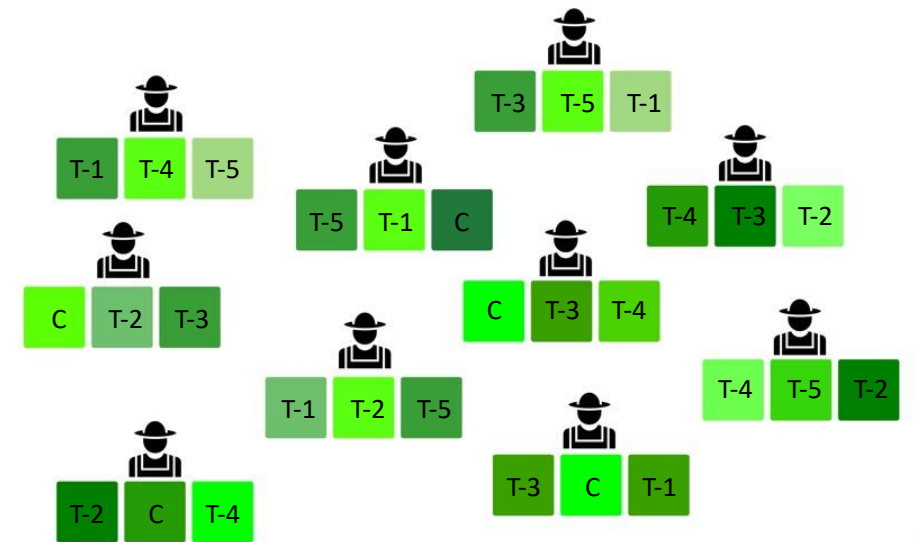
TRIadic COmparison of Technologies - TRICOT

- Inspirert av metodikk utviklet i forhold til det globale sør.
- Basert på «crowdsourcing» der mange bønder deltar og utfører enkle forsøk på egen gård.
- Hvert forsøk består av en ufullstendig blokk med kun tre ledd av det totale forsøket.
- Bonden rangerer de tre leddene og melder inn vhj av digitale verktøy.
- Data samles inn til programvaren ClimMob som bidrar til raske analyser og resultat

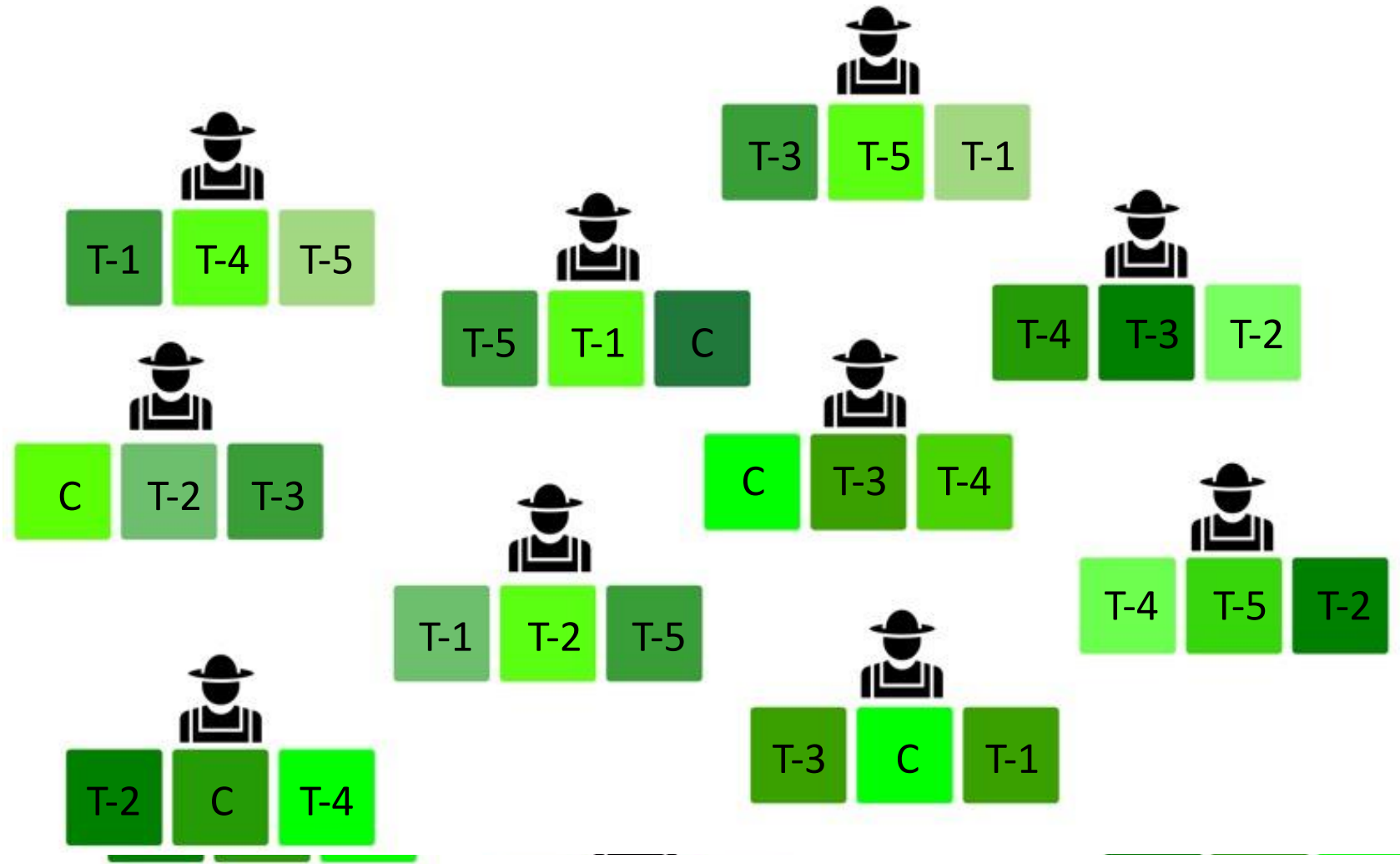
Tricot metoden: Desentralisere forsøksfelt

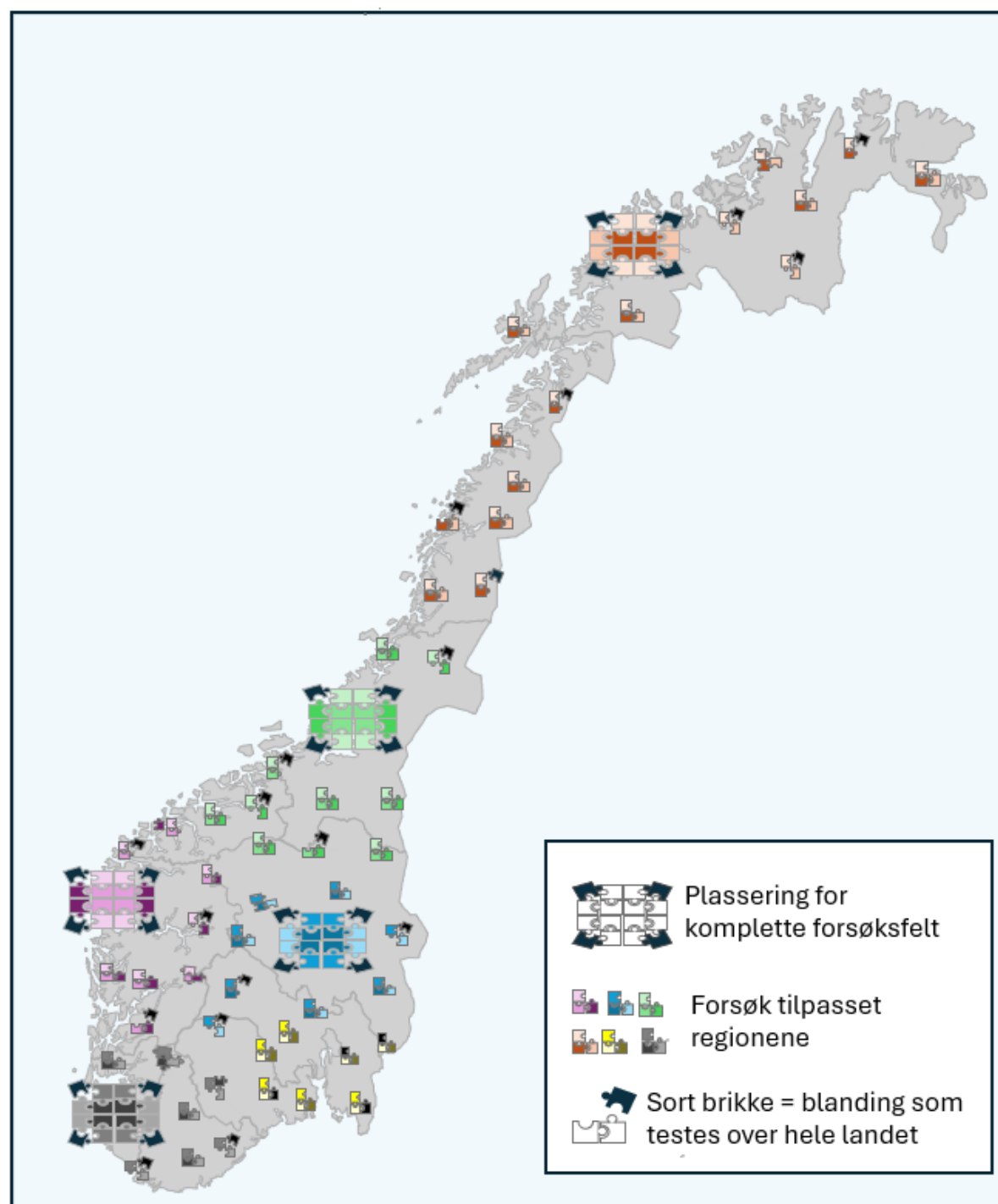
- Kool et al. (2020) Experimental Agriculture doi:10.1017/S0014479720000174
- de Sousa et al. (2021) Comms. Biol. doi:10.1038/s42003-021-02463-w
- de Sousa et al. (2024) Agronomy for Sustainable Development doi:10.1007/s13593-023-00937-1
- van Etten et al. (2016) Experimental Agriculture doi:10.1017/S0014479716000739

Hver bonde får tre ulike frøblandinger

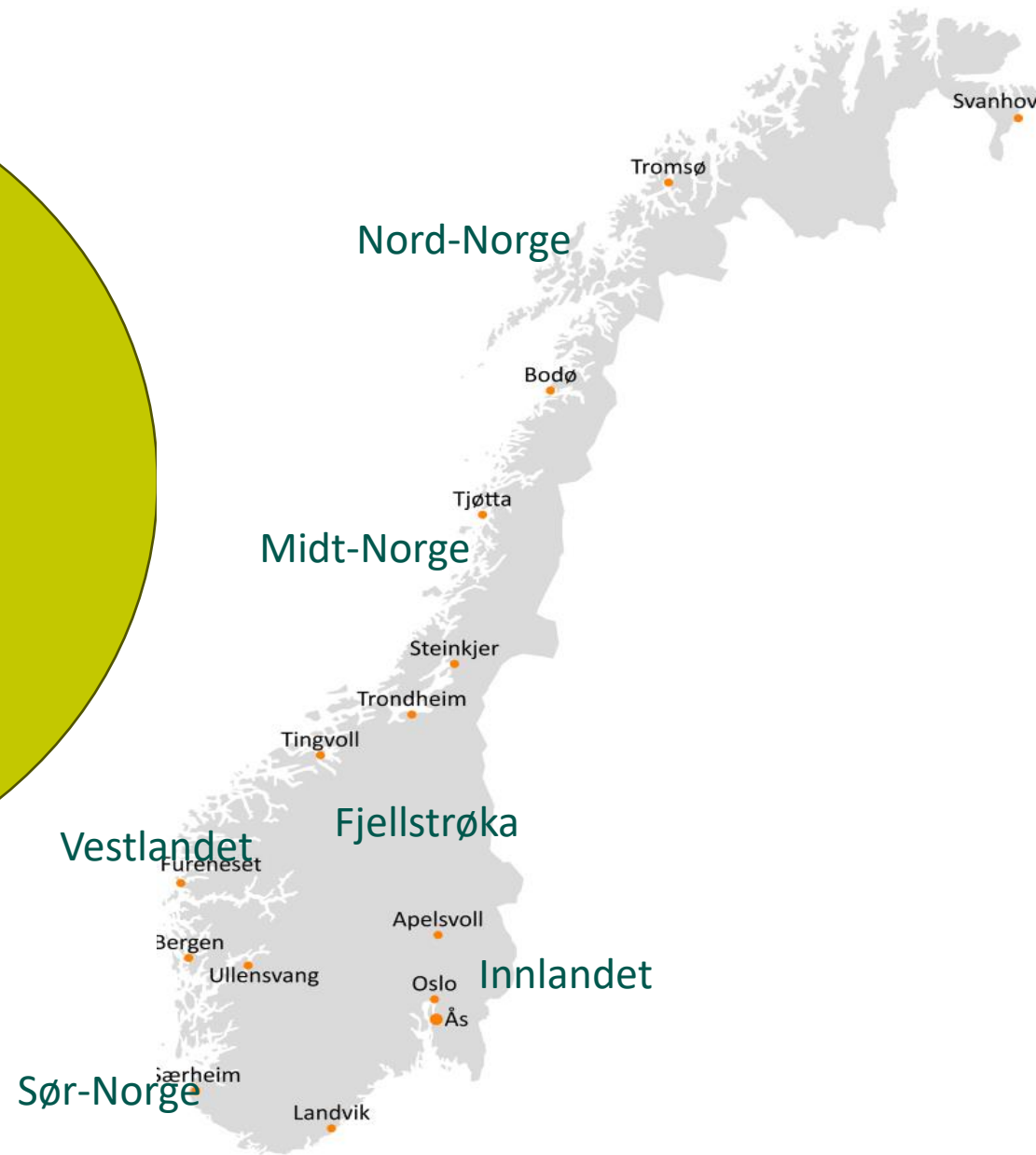

Tricot i praksis

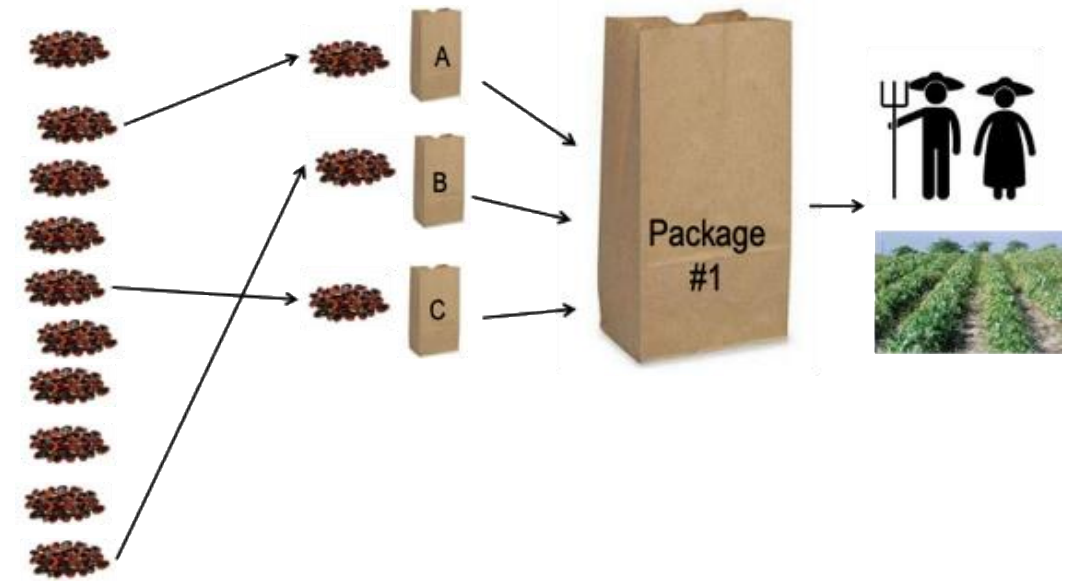
100
Gårder

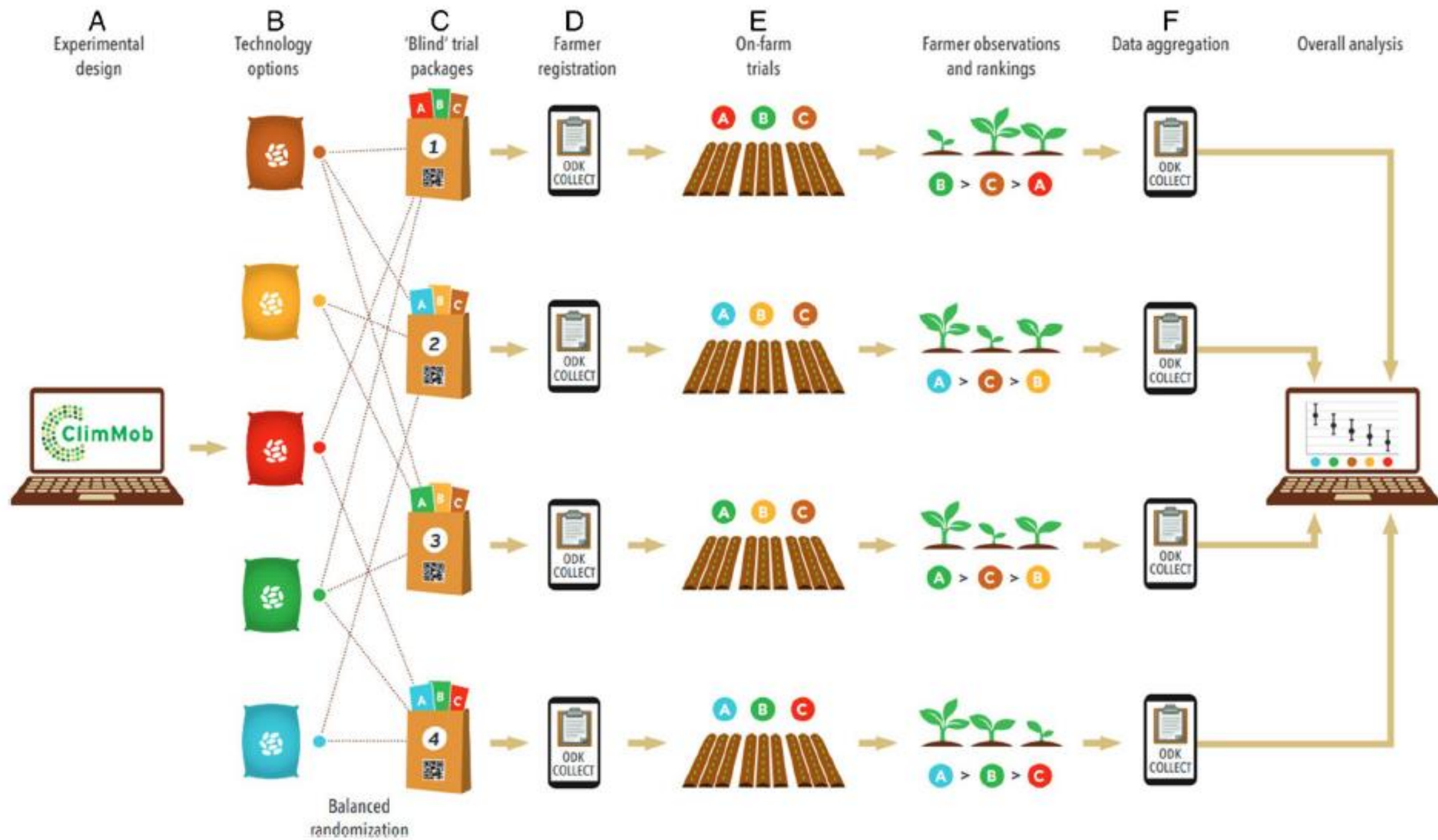
10 ulike
frøblandinger

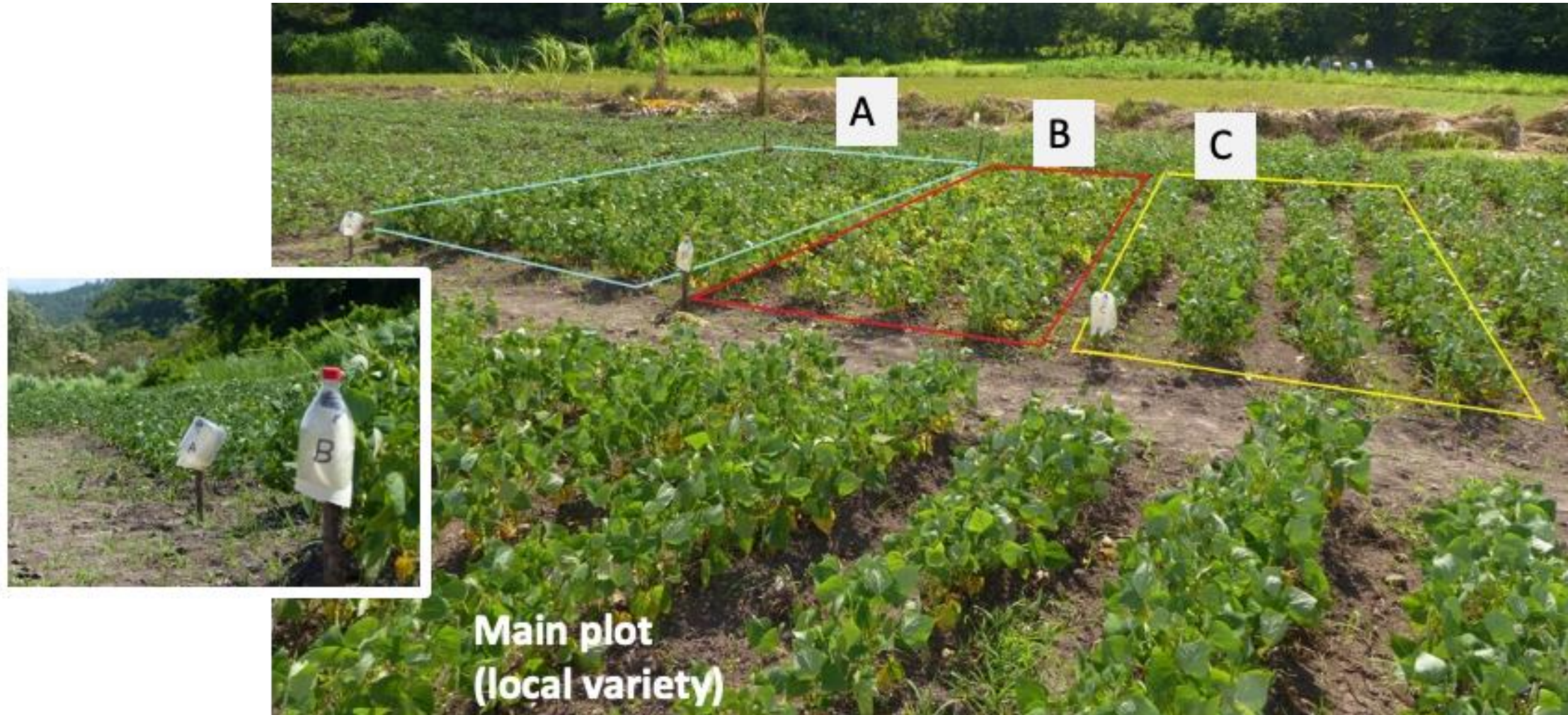
Oppsummert

- Hver bonde tester 3 av de 10 tilgjengelige frøblandinger
- Bonden observerer aktivt gjennom hele sesongen.
- Forsøket gjennomføres under reelle gårdsforhold og i tråd med bondens egne driftsmetoder.
- Bøndene rangerer teknologiene ved å rapportere hvilken som fungerer best og dårligst for en gitt egenskap.

- Rutene er plassert ved siden av hverandre.
- Små ruter for å muliggjøre sammenligning (3×8 meter)
- Rutene får samme behandling som resten av arealet

Hvorfor? – Hva er ideen bak?

- Utvelgelse av beste sort er basert på bondens prioriteringer – noe som gir lokalt tilpassede løsninger
- Målet er å øke effektiviteten (mindre arbeidskrevende) samtidig som at bønder sjøl er med på å definere hva som er viktig
- Gi større mulighet for at bønder får kjennskap til og tar i bruk nye løsninger

Videre – hvordan påvirker deltaking motivasjon og engasjement hos de som er med?

Ved hjelp av intervju og spørreundersøkelser ønsker vi å finne ut:

- Hva motiverer bønder til å delta?
- Hvordan evaluerer bønder det å delta og være en del av forskningen?
- Har deltaking gitt bedre innsikt?
- Har prosjektet ført til at nye lovende løsninger blir bedre og raskere tatt i bruk?
- Hva lærer **vi** av bøndenes erfaringer og tilbakemeldinger?

- Prosjektet legger opp til samarbeid mellom NLR, NIBIO og frøfirma, og vil involvere mange bønder
- Vi ønsker å prøve ut metodikken, og se om den kan brukes som en del av veiledningsprøving
- Vi forventer bl.a.:
 - Raskere og bedre testing av arter og sorter av fôrvekster under svært mange ulike produksjons- og klimaforhold
 - Større og mer dynamisk samarbeid mellom frøfirma, rådgivingstjeneste, bønder og forskere
 - Bedre og raskere formidling av resultat siden bønder er direkte med og evaluerer resultat
 - Vi håper på større engasjement og samhandling blant bønder

I prosjektet «EthiopiaGrass» brukte vi denne metodikken blant mer enn 600 bønder som testet ut ulike gras og belgvekst-grasblandinger

Marit Jørgensen
Marit.jorgensen@nibio.no

Mer om prosjektet her: <https://nibio.no/prosjekter/innoforage-raskere-tilpasning-og-implementering-av-nye-forvekster-i-norge-en-innovativ-forskningsmetode-ledet-av-bonder-via-folkeforskning?locationfilter=true>

Og her: <https://hdl.handle.net/11250/3183458>

NIBIO

NORSK INSTITUTT FOR
BIOØKONOMI

NIBIO_no

NIBIO.no

NIBIO_no

www.nibio.no

